

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Vita S. Erphonis, Mimigardefordensis Avt Mimmigernefordensis Nvnc Monasteriensis Episcopi, In Ordine & Nvmero Septimi Decimi

Boichorst, Albert

Monasteri[i] Westphaliae, 1649

Capvt XI. De Comitibus aut Sodalibus itineris S. Erphonis ex Vvestphaliâ in
Terram Sanctam, quod diuersos suo exemplo commotos inde secum
abduxerit, & quod Ludolphus Praepositus S. Mauritij ibidem ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-13197

CAPVT VNDECIMVM.

De Comitibus aut Sodalibus itineris S. ERPHONIS ex VVestphaliâ in Terram sanctam, quod diuersos suo exemplo commotos inde secum abduxerit, & quod Ludolphus Præpositus S. Mauritij ibidem occisus sit, Item quid in itinere & Terrâ sanctâ egerit, & quid ipsi sibi, alijsque socijs suis contigerit?

SERPHONEM laudabili aliorum Episcoporum incitatum exemplo, post assiduam populi sibi concrediti exhortationem, solum aut nullo stipatum milite Sanctæ expeditioni sese comitem adiunxisse, probabile neuiquam est, tum quod quam plurimos eius proprio exemplo, accedente insuper continuâ ipsiusmet exhortatione commotos, sacre militiæ nomen in hoc Monasteriensi Episcopatu, dedisse existimandum sit, tum quod in sæpius commemorato Diplomate secundo Fricconhorstenfi, plurimorum de Clero & multorum Nobilium, tam militum suorum, quam Ecclesiæ suæ seruientium mentionem faciat, prout etiam militum suorum in subscriptione primi Diplomatis meminit, quos omnes ipsum in Terram sanctam euntem deseruisse credi aut prælumi minimè potest aut debet, quod vel exinde certissimum est, quod D. Ludolphus tum temporis S. Mauritij Præpositus, cum illo inter alios in Terram sanctam iuerit, ac ibidem occisus sit. 1.

Præterea & illud omnino certum & indubitatum est, huius expeditionis gloriosum, & triumphantem fuisse exitum, nam de eâ refert Wilhelmus Tyrensis, prout & alij historici, quod imprimis Christiani milites obsederint Ciuitatem Nicæam, quæ etiam Anno 1097. mense Iunij 20. die, capta est. Anno 1098. capta est Antiochia die 3. mensis Iunij. Anno autem ab Incarnatione Domini 1099. 15. mensis Iulij feriâ sextâ circa horam diei nonam, captam esse dicit Wilhelmus Tyrensis Ciuitatem Hierosolymitanam, Anno tertio ex quo fidelis populus tantæ peregrinationis onus sibi adsumperat, præsidente Romanæ Ecclesiæ D. Urbano Papa Secundo, Romanorum verò Imperium administrante Domino Henrico Quarto, in Francia regnante D. Philippo, & apud Græcos Alexio Comneno.

Rebus itaque prosperè gestis & constituto Rege Hierosolymorum Gothefrido Lotharingæ Duce, Deo amabiles, deuotique Principes Normannorum & Flan-

Flandrenſium Comites, conſummato feliciter adſumptæ peregrinationis itinere ad propria redire diſpoſuerunt, vnde iter arripientes nauigio Conſtantinopolim ad Dominum Imperatorem Alexium peruenierunt, à quo benignè tractati, & cum honeſtis dimiſſi muneribus, auctore Domino, in ſuam ſani, & incolumes ſe patriam receperunt.

Illis igitur Anno 1099. & 1100. in Terram ſuam, & ad propria redetuntibus S. quoque ERPHONEM, vtpote qui expeditione feliciter & glorioſè peractâ, à ſuo Episcopatu & ouibus curæ & ſollicitudini ſuæ commiſſis diutius abeſſe noluit, reuerſum eſſe firmiter tenendum eſt. Interim S. noſter in itinere & Terrâ ſanctâ exiſtens, ouium ſibi commiſſarum ſollicitudinem non depoſuit, neque concredi ſibi ouilis vllatenus oblitus fuit; diuerſas enim ſanctas Reliquias ſibi diuerſis in locis comparare fatagens, illas poſtmodum ad Diœceſim ſuam & Eccleſiam S. Mauritij à ſe ſecundariò dotatam tranſmiſit, vti habetur in ſœpius mentionato libro-rubro Collegij Mauritianj, fol. 24. pag. 1. Nota ſub lit. E. Othmari Abbatis 16. Nouemb. Hoc die eſt aduentus ſanctarum Reliquiarum quas dedit Episcopus ERPHO S. Mauritio, vt in antiquiſſimo Eccleſia noſtra Martyrologio ſignatum eſt, quarum feſtum peragetur Dominica circa Margarethæ. 2. prout etiam ab illo tempore in hodiernum vſque diem feſtum iſtud ſanctarum Reliquiarum Dominica poſt Feſtum S. Margarethæ in Eccleſia S. Mauritij ſingulis Annis celebratum exitit, ac celebratur.

NOTÆ

AD CAPVT VNDECIMVM.

1. Ach vtinam tot Sanctorum, & eximia pietatis ac fidei Antiftitum, Illuſtrium Principum, Nobilium, fortiorumq; Virorum exemplo, commoniti Chriſtiani Reges & Principes compositis tandem aliquando inter ſe mutuis diſidijs, pro Terrâ ſanctâ, Chriſti incunabulis, & ſepulchro ſacro, cæteriſq; locis, Dei memoriæ conſecratis recuperandis, tam fortiter laborarent, tam ſtrenuè bellarent, tam denique vigilanter & viriliter omnia agerent, memores dicti S. ERPHONIS, quod ſolum placeant omnipotenti, qui miſericordiæ ſunt dediti, nec inuident alienæ felicitati, quam vt ſe inuicem opprimant ac peſſudent, mutuiſq; concidant cladibus ſtrenuè, ſed proſectò inglorioſè laborant. Quæ enim (vt verbis vtar Senecæ, quem amo) nos dementia exagitat, & in mutuam impellit exitium? Quid in arma cogimus populos? Quid exercitus ſcribimus, directuros aciem in mutuam noſtram pernitiem? Quid maria inquietamus, in propria conuerſi viſcera? Cur non coniunctis & reconciliatis animis, communem hoſtem, Terræ ſanctæ detentorem, glorioſè & animoſè aggredimur? Quod vt fiat Deum Omnipotentem, qui corda Regum & Principum in manu ſua habet, ex animo humillimè rogo, ac in deſtinenter ſupplico.

2. De Reliquijs S. Mauritio eiufq; Eccleſiæ à S. ERPHONE tranſmiſſis & donatis, in

libro rubro insignis Collegij Mauritanii fol. 26. sequentia inueniuntur, Anno Domini Millesimo quadringentesimo septuagesimo sexto, die B. Remigij fuerunt nouiter dedicati Chorus & Capella eius contigua, ac duo in eisdem noua Altaria. Sequuntur nomina Sanctarum Reliquiarum, quae fuerunt in Veteri Altari Chori sub magno Sigillo S. ERPHONIS Episcopi posita, ac denud in nouo tunc Altari sub eodem Sigillo, in scrinio plumbeo per loci tunc Suffraganeum, Episcopum iterum reposita

Reliquia S. Ioannis Baptista.

S. Nicolai Confessoris.

S. Pufiana Virginis.

S. Barnaba Apostoli.

De corpore S. Bertholdi Confessoris.

SS. Martyrum Abdon & Sennes.

S. Bartholomaei Apostoli.

S. Martini Confessoris.

De brachio S. Quirini Martyris.

De corpore S. Ronuldi Martyris.

S. Andreae Apostoli.

S. Ceciliae Virginis & Martyris.

S. Seueri Confessoris.

S. Eugenij Martyris.

De corpore S. Georgij Martyris.

De corpore S. Loeberti Martyris.

S. Panthaleonis Martyris.

S. Delebrici Confessoris.

S. Gangulphi Martyris.

S. Blasij Martyris.

S. Margaretha Virginis.

De veste & corpore S. Diciani Confessoris.

Vexillum S. Mauritij Martyris.

De Corpore S. Mauritij & Innocentum.

Os S. Foillani pretiosi Martyris, & Reliquia de Pera eius.

S. Felicitatis & septem filiorum eius.

De corpore S. Simeonis Confessoris.

De Sanctarum Reliquiarum veneratione, quam Aetholici omnino abijciunt, imò irrident, pauca adscribere & notare debuit Venerari itaq; non solum licite, sed etiam fructuose SS. Reliquias, tum ex Codice Sacro diuersis in locis, tum ex SS. PP. tam Graecis, quam Latinis patet.

Nonne tulit Moyses ossa Ioseph secum, eo quod adiurasset filios Israël, dicens, visitabit vos Deus, efferte ossa mea hinc vobiscum? Exod. 13. 19. Nonne proiectum cadauer in sepulchrum

Elisai,

Elisei, reuixit & stetit super pedes suos? 4 Reg. 13. 21. Nonne in primordijs Sanctæ Christianitatis eijciebant infirmos in plateas, vt vel ymbra prætereuntis Petri obumbrarentur? Act. 5. 14. Nunquid non virtutes non quaslibet faciebat Deus per manum Pauli, ita vt etiam super languidos deferrentur à corpore eius sudaria vel semicinētia, & recedebant ab eis languores, & Spiritus nequam egrediebantur? Act. 19. 11. Præterea à temporibus Apostolorum ad nostra vsque sacras Reliquias veneratas esse, ac venerari posse & debere, plurima Sanctorum Patrum habent & euincunt testimonia. Prodeat imprimis Ecclesia Smyrnenensis, quæ post Christum natum Anno 176. ad Ponti Ecclesias sic scripsit. Nos Diui Polycarpi ossa, potiora lapillis pretiosis auroq; puriora ex cineribus sublata, eo loco reposuimus, qui illis erat decorus consentaneusq;. In Concilio Gangrensi, à Ciuitate Gangri, quæ est Baphlagonie, nuncupato, & Anno Domini 319. celebrato Can. 25. piè cautum est, Reliquias Sanctorum non debere poni in Ecclesijs, vbi non sunt Clerici, qui Sacris cineribus psallendi frequentia famulentur.

Magnes qui vixit Anno 350. contra Theostonem lib. 4. sic ait. Ossa Prophetarum, non sunt Ossa mortuorum, quia Deus non est, nisi viuorum. Manifestum itaq; est, quod Ossa Sanctorum non sunt mortua, sed potius plena virtute; si enim simbria, propter illum qui ferebat eam, credenti dedit virtutem sanitatis, & solo tactu curationem fecit, quomodo non dicamus Sanctos, simbria inanimis honoratiores, non posse ijs, qui sine vllâ dubitatione credunt, tribuere meliora, quibus Christus, dum in corpore viuebat, tanquam veste induebatur & post mortem, tanquam purpuram, honorem dignitatis Regalis effecit?

S. Basilius, qui vixit seculo post Christum natum quarto, Anno enim Domini 378. mortuus est, in orat. de 40. Martyribus, loquens de Reliquijs ipsorum, per totam Regionem dispersis: Hi sunt, inquit, qui nostram obtinentes regionem, quasi turres quedam contra aduersariorum incursum, refugium exhibent, nec vno in loco sese clauserunt, sed in multis locis hospitio excepti, multorum patrias ornauerunt.

S. Gregorius Nyssenus, Germanus S. Basilij frater, in orat. de S. Theodoro Martyre ait, Anima quidem ex quo sublimis abiit, in suo loco requiescit, & corpore soluta cum sui similibus viuit, corpus verò venerandum & immaculatum illius instrumentum, cum multo honore & cultu compositum atque ornatum, in augusto sacroq; situm est, quod veluti res cara magniq; estimata, atque recondita, ad tempus regenerationis asseruatur, &c.

S. Ioannes Chrysostomus, qui vixit eodem post natiuitatem Christi seculo quarto, migravit enim ad Dominum An. 407. laudatione in S. Martyrè Ignatium, Apostolorum discipulum (qui An. Christi 71. post Euodij Martyriū, solus in Antiochenâ sedit Ecclesiâ, & fuisse asseritur puer ille, quem Christus produxit ad commendandâ simplicitatem, quiq; Anno 109. Romæ dentibus leonum Martyrium in Theatro consecutus est) Catholicè & Christianè inquit. Itaq; non hodie tantum, sed quotidie, ad ipsum confluimus, spirituales ex eo fructus percipientes; quisquis enim cum fide ad illum accedit, magnis afficitur beneficijs: Sanctorū enim non modo corpora, sed &

sed & ipsa loca & monumenta spirituali gratia conferta sunt. Nam si Eliseo id contigit, ut defunctus sepulchrum eius attingens, mortis vincula dissoluerit, & ad vitam rursus redierit, multo magis id fiet hoc tempore, quo gratia fuit vberior, quo Spiritus maior est vis, ut si cum fide arcam aliquis attingat, magnam inde virtutem hauriat. Et eam ob causam reliquias Sanctorum nobis concessit Deus, ut nos ad se eorum imitatione perducatur, ut sint nobis velut portus quidam, & idoneum solatium eorum malorum, quae assidue nos affligunt.

Idem S. Ioannes Chrysostomus de SS. Iuuentio & Maximo, inquit, ideo saepius eos inuisamus, tumulos adoremus, magnaque fide reliquias eorum contingamus, ut inde benedictionem aliquam assequamur. Idem in lib. contra gentil. de reliquijs S. Babile Martyris. Sententia, dicit, nostra abunde fidem faciunt, quae quotidiana à Martyribus eduntur miracula, ubi & ait, quod Deus nihil ferè vtilius nobis reliquit ad salutem, Sanctorum Reliquijs; nihil enim efficacius repraesentat & insigit in animo memoriam Sanctorum, quam sepulchrum ipsorum, statim enim atque videmus sepulchrum Sancti alicuius, recordamur illius & virtutum eius, patientiae, caritatis, castitatis, pietatis, & simul cogitamus quantam gloriam fruatur in caelis, pro labore breuissimo huius vitae, &c.

S. Cyrillus Episcopus Hierosolymitanus, qui vixit similiter seculo 4. Catechesi 18. Ut autem, inquit, non solum anima Sanctorum honoretur, credaturque, quod etiam in corporibus mortuorum inest virtus seu potentia, iacens in sepulchro Helisei, mortuus, mortuumque Prophetæ corpus attingens, viuificatus est.

S. Gregorius Nazianzen. qui Anno Christi 389. migravit ad caelum, orat: in S. Cyprianum, omnia potest, inquit, pulvis Cypriani, cum fide, ut sciunt hi, qui ipsi experti sunt, & miraculum ad nos usque transmiserunt. Concilium Nicenum 2. Anno 787. celebratum act. 3. vocat reliquias, fontes salutare, quibus Deus multa beneficia hominibus praestat.

Eodem plane modo de sacrarum reliquiarum veneratione loquuntur & sentiunt, Ioannes Cassianus, Cyrillus Alexandrinus, Theodoretus, Andreas Casariensis, Procopius, Eua-
grius, Nicephorus Callistus lib. 2 cap. 41. & multi alij, è quorum numero Hieremias Constantinopolitanus, Respon. 2. cap. de inuocat. Sanctorum, SS Patrum Graecorum, & Catholicam hac de re sententiam subsumens & astruens, concludit, & ait, ex Sanctorum Sanctis Reliquijs multifariam beneficia scaturire, nemo dubitare debet; si enim è præduro saxo aqua in solitudine effluxit, si ex asini mandibula Samsoni sitienti aqua erupit, è Martyrum reliquijs idem fieri incredibile sit? Nullo modo, ijs quidem, quibus notum est, quid Sancti possint apud Deum, & quantus eorum sit honor.

Negant quidem, & omnem Sanctis Reliquijs honorem denegandum esse docuerunt & docent Vigilantius Gallus, Lutherus, Calvinus & omnes Aetholici. Sed Vigilantij detestandis calumnijs horrendisq; blasphemijs respondit S. Hieronymus Epist. 53. ad Ripuarium, dum ait, O infelicem hominem, Vigilantium inquam, & omni lachrymarum fonte plangendum, qui hac dicens, non intelligat, se esse Samaritanum & Iudaeum, qui corpora mortuorum pro immundis

immundis habent, & etiam vasa, quæ in eadem domo fuerint, pollui sufficiantur, sequentes occidentem literam, & non viuificantem spiritum. Nos autem non dico Martyrum Reliquias, sed ne Solem quidem & Lunam, non Angeles, non Archangelos, non Cherubim, non Seraphim, & omne nomen quod nominatur, & in presenti seculo & in futuro, colimus & adoramus, ne seruiamus creaturæ potius, quam creatori; Honoramus autem Reliquias Sanctorum Martyrum, vt eum cuius sunt Martyres adoremus; Honoramus seruos, vt honor seruorum redundet ad Dominum, qui ait, qui vos suscipit, me suscipit. Si non honorande sunt Reliquie Martyrum, quomodo legimus, Pretiosa in conspectu Domini mors Sanctorum eius, Esalm. 115? Si ossa mortuorum polluunt contingentes, quomodo Elifaus mortuus, mortuum suscitauit, quod secundum Vigilantium iacebat immundum: Dolet, vltterius inquit, Vigilantius Martyrum Reliquias pretioso operiri velamine, & non vel pannis vel cilicio colligari, vel proijci in sterquilinum, vt solus Vigilantius ebrius & dormiens adoretur. A catholicis & sectarijs ante Caluinium existentibus, & ita per consequens ipsi Caluino, illos pertinaciter secuto, tunc tamen nondum nato, neque in rerum naturâ existenti, respondit S. Isidorus Pelusiota, qui floruit Anno Christi 440. dum lib. 1. Epistol. 55. ad quendam Caluino similem, à viâ veritatis aberrantem sic scripsit. Si te offendit, quod Martyrum corporum cinerem propter eorum erga Deum charitatem atque constantiam honore afficiamus, eos, qui ab ipsis medicinas accipiunt, interroga, atque quot morbis remedium afferant intellige, sic fiet, vt non modo id, quod à nobis fit, non irrideas, sed etiam quod rectè & cum laude fit, imiteris.

Verba blasphemie Vigilantij, quantum placuerint Martino Luthero in die Exaltationis S. Crucis, pro suggestu non solum voce, sed etiam postmodum scripto declarauit, his inter alia verbis; Reliquie nihil aliud sunt, quam fraudes & seductiones fidelium; quare omnino infra terram defodiuntur. Sed huiusmodi calumnijs omni ratione & fundamento destitutis, à SS. Patribus supra allegatis, & alijs passim, satis superq; responsum est, ideo diutius non inhereo.

Moderatius profectò egit, maioremq; Sanctis Reliquiis reuerentiam habendam censuit Leo Imp. in l. decernimus 26. C. de Episc. & Cleric. dum prohibet SS. Martyrum Reliquias in loca profana inferri, cum enim, inquit, religiose ades non desint, possunt ibi, consultis prius, vt oportet religiosissimis Episcopis, Reliquias Sanctorum Martyrum, non quorundam vsurpatione, sed arbitrio Reuerendissimorum Antistitum collocare. Voluit & statuit gloriosissimus Imperator Sanctas Reliquias in Religiosas edes inferri, indecorum & irreuerenter factum existimans, illas profanis in locis collocare. Si diadema Imperiale in vertice fulsisset Lutheri (quamuis caput eius Imperiali infule omninò ineptum fuisse existimem) nonne impudenter, & absque ratione statuisset, Reliquias nihil esse aliud, quam fraudes & seductiones fidelium? Nonne iussisset illas in terram defodi? quas gloriosissimi & Catholici Imperatores, ne quidem in loco profano asseruari; sed ad Religiosas edes arbitrio Episcoporum deferri voluerunt. Sed qui sapientiam Sanctorum non habens, in carne & sanguine volutabatur, pretiosam esse in conspectu Domini mortem Sanctorum eius non intellexit, atque ideo illum

ram inconsideratè, immodestè, & indiscretè de Reliquijs Sanctorum locutum esse, nemo mirari debet.

Assertam & stabilitam de Venerandis Sanctorum Reliquijs veritatem, vltius videre & legere cupientem, ad Bellarm. Cardinal. tract. de Sanctor. beatitud. & Sanctorum Reliq. nec non Turanum Vekiti Iuris Vtriusq. Doctorem, qui principales fidei nostræ controuersias, doctè & fundamentaliter idioma Belgico pertractauit, in memoriali suo Catholico, lib. 3. cap. 7. per tot. & specialiter art. 7. breuitatis ergo remittere debeo.

CAPVT DVODECIMVM.

De reditu S. ERPHONIS è Terrâ Sanctâ ad Episcopatum suum Mimigardefordensem, nunc Monasteriensem, & de Sigillo ipsius.

DE S. nostri reditu aliquid superiori capite attigimus, quibus addere debui-
mus, quæ de eius itinere & reditu refert Crantz. in Metropol. lib. 5. cap. 29. ni-
mirum sequentia, Erat hic Pontifex nepos sui Prædecessoris Friderici, quem ex Marchoni-
bus Misnie ortum ferebant, ordine 17. in hac Ecclesiâ, vnus ex his qui cum Dudone 1. Epi-
scopo Leodiensi, & Godesfrido Duce Bullionis ad exhortationem Urbani Papæ Secundi, cum
magnâ expeditione populi Christiani mare transierunt, & Anthiochiam cum Ciuitate Hie-
rosolymâ receperunt. Reuersus est hic Pontifex voti compos factus, & Ecclesiam suam
multis post Annis feliciter gubernauit, bonoq. sine consummatus, bonus Christi miles,
Pastorq. plebis emigravit, 2. Sepultus apud S. Mauritium extra muros. In huius Si-
gillo quod hodie adhuc exstat scriptum cernitur, ERPHO EPISCOPVS MIMIGAR-
DEFORDENSIS. 3.

NOTÆ

AD CAPVT DVODECIMVM.

1. De Dodone, Dudone aut Odone Episcopo Leodiensi & manuscripta quadam men-
tionem faciunt; fuisse autem tum temporis Episcopum Leodiensem appellatum Obertum,
Henrici Primi 54. Episcopi, qui Anno 1090 hic Monasterij fuit, Successorem, & neq. illum
Cruciatæ nomen dedisse, aut cum istâ expeditione in Terram Sanctam iuisse, Ægidius aurea
Vallis Religios. apud Chapeauville in historiâ Leodiensi cap. 13. & cap. 16. manifestum fa-
cit, vti curiosus Lector ibidem latius videre poterit.

2. Habet quidem rubeus liber insignis Collegij Mauritanii, Anno 1492. conscri-
ptus,